

Maria Ćwiąkalska*

Paulina Hojda**

Mariola Ostrowska-Zakrzewska***

**LOSY ZAWODOWE ABSOLWENTÓW UNIwersYTETU
JAGIELLOŃSKIEGO NA PRZYKŁADZIE ROCZNIKA
2007/2008 W ŚWIELE BADAŃ PROWADZONYCH PRZEZ
ZESPÓŁ BADAWCZY BIURA KARIER UNIwersYTETU
JAGIELLOŃSKIEGO**

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie najważniejszych wyników badania o charakterze eksploracyjnym „Losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, rocznik 2007/2008”, zrealizowanego przez Zespół Badawczy utworzony przy Biurze Karier Uniwersytetu Jagiellońskiego. Począwszy od rocznika 2007/2008, na Uniwersytecie Jagiellońskim rozpoczęto cykliczny monitoring karier absolwentów, nawiązując w ten sposób do tradycji zachodnioeuropejskich szkół wyższych, które od lat prowadzą tego typu badania. Badaniem objęto absolwentów rocznika 2007/2008 wszystkich wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego (oprócz Collegium Medicum), którzy wyrazili na to zgodę. Przeprowadzone zostało ilościowe badanie sondażowe CAWI, w którym zindywidualizowany link do ankiety był wysyłany drogą elektroniczną w oparciu o wcześniej przygotowaną listę adresów e-mailowych. Podczas realizacji badania uzyskano wysoki poziom zwrotów

***Maria Ćwiąkalska** – magister socjologii; aktualnie pracuje na Uniwersytecie Jagiellońskim w Biurze Karier. Obszary badawcze: badania instytucji prawno-karnych, zagadnienia powrotności do przestępstwa i ucieczek z zakładów karnych, przestępczość nieletnich, agresywne zachowania wśród nieletnich, kryminologiczne problemy przestępstwa kradzieży i włamania, studia uniwersyteckie a wejście na rynek pracy, losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

****Paulina Hojda** – magister socjologii; aktualnie pracuje na Uniwersytecie Jagiellońskim w Biurze Karier. Obszary badawcze: studia uniwersyteckie a wejście na rynek pracy, losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, przedsiębiorczość wśród studentów i absolwentów.

*****Mariola Ostrowska-Zakrzewska** – magister prawa; aktualnie pracuje na Uniwersytecie Jagiellońskim w Biurze Karier. Obszary badawcze: kryminologiczne problemy uzależnień, przestępczość nieletnich, agresywne zachowania wśród nieletnich, kryminologiczne problemy przestępstwa kradzieży i włamania, studia uniwersyteckie a wejście na rynek pracy, losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

– 59%. W celu prześledzenia dynamiki zmian w ścieżkach zawodowych respondentów, zdecydowano się na zastosowanie metody panelowej. Ci sami członkowie populacji są testowani dwukrotnie: po sześciu miesiącach oraz po trzech latach od daty egzaminu magisterskiego. W niniejszym artykule przedstawiono wybrane wyniki pierwszego etapu badania, uwzględniając podział na cztery grupy, w zależności od sytuacji zawodowej respondentów: osoby pracujące, osoby pracujące i kontynuujące naukę, osoby niepracujące i kontynuujące naukę oraz osoby niepracujące i niekontynuujące nauki. Poruszony został również problem oceny kompetencji wyniesionych ze studiów oraz kompetencji wymaganych przez pracodawcę¹.

Historia badań losów absolwentów na Uniwersytecie Jagiellońskim

W 2007 r. przy Biurze Karier Uniwersytetu Jagiellońskiego powołany został Zespół Badawczy, którego celem jest prowadzenie stałych, cyklicznych badań losów absolwentów wszystkich wydziałów uczelni, oprócz Collegium Medicum².

Pierwsze badania losów zawodowych objęły absolwentów rocznika 2007/2008. Rozpoczynając ich realizację, uwzględniono wytyczne Programu Rozwoju Uniwersytetu, a w szczególności zalecenie: „prowadzenia szerokiej współpracy z absolwentami naszej uczelni” (Senat UJ 2004). Monitoring losów zawodowych może być zarówno dla studentów, jak i absolwentów źródłem informacji o wymaganiach rynku pracy. Coroczna publikacja danych o sytuacji zawodowej absolwentów, ich aktywności podczas studiów, wpływie studiów na rozwój lub zdobycie poszczególnych kompetencji może ułatwić planowanie drogi zawodowej czy uświadomić potrzebę dodatkowego kształcenia. Informacje zawarte w raportach powinny także zostać wykorzystane przez władze uczelni w procesie przystosowania programów nauczania do zmian zachodzących na rynku pracy, jak również przez pracodawców przy rekrutacji pracowników.

¹Wyjaśnienie podstawowych pojęć: **Absolwent** – osoba, która w roku akademickim 2007/2008 była studentem ostatniego roku i obroniła pracę magisterską na Uniwersytecie Jagiellońskim do dnia 15 lutego 2009 r. **Losy zawodowe** – sytuacja zawodowa absolwentów po sześciu miesiącach, a następnie po trzech latach od złożenia egzaminu magisterskiego oraz zespół cech z nią związanych, takich jak na przykład: miejsce zatrudnienia, forma zatrudnienia, stanowisko, wysokość zarobków, branża zatrudnienia, rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej, forma kontynuacji nauki, przyczyny pozostawania bez pracy i plany osób niepracujących. **Kompetencje** – zbiór następujących składowych: wiedzy z danego zakresu - *wiem co*; umiejętności - *wiem jak i potrafię* oraz postaw - *chcę i jestem gotów wykorzystać swą wiedzę* (Kossowska, Sołtysińska 2002).

²Ze względu na specyfikę kierunków, Collegium Medicum od 2010 r. przygotowuje realizację własnego badania „Losów zawodowych absolwentów”, korzystając z metodologii wypracowanej przez Zespół Badawczy Biura Karier Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Aktualnie Zespół opracowuje raport z drugiej edycji badania (rocznik 2008/2009), równocześnie realizując trzecią edycję (rocznik 2009/2010). Podkreślić należy, że w trzeciej edycji badania po raz pierwszy wprowadzono monitoring losów zawodowych absolwentów studiów pierwszego stopnia (tj. studiów licencjackich). Potrzeba poszerzenia zakresu badań wynika z realizacji założeń Procesu Bolońskiego na Uniwersytecie Jagiellońskim, a zwłaszcza przekształcenia jednolitych studiów magisterskich na studia dwustopniowe.

Powołując Zespół Badawczy przy Biurze Karier UJ, nawiązano do tradycji zachodnioeuropejskich szkół wyższych, które od lat prowadzą badania losów absolwentów. Największe doświadczenie w tym zakresie posiada Wielka Brytania, gdzie badania te są obowiązkowe i obejmują wszystkie uczelnie. Za brytyjskim przykładem, badania losów absolwentów podjęto również w innych krajach europejskich, między innymi we Włoszech, Finlandii, Hiszpanii czy Irlandii.

Uwagi metodologiczne

Populacja badawcza

Założeniem projektu było poddanie badaniu wszystkich absolwentów dwunastu wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego (oprócz Collegium Medicum), rocznik 2007/2008. Wybrana została metoda panelowa, pozwalająca na uchwycenie dynamiki zmian w ścieżkach zawodowych respondentów. Ci sami członkowie populacji badawczej będą testowani dwukrotnie, tj.:

1. po sześciu miesiącach od daty egzaminu magisterskiego,
2. po trzech latach od daty egzaminu magisterskiego³.

W założeniu badanie miało charakter wyczerpujący (pełny), ankieta miała zostać wysłana do każdej jednostki populacji badawczej, tj. osób, które złożyły egzamin magisterski do dnia 15 lutego 2009 r. Termin ten przyjęto w celu ostatecznego zamknięcia etapu zbierania danych osobowych. Należy zaznaczyć, że w roku akademickim 2007/2008 ogólna liczba studentów V roku jednolitych studiów magisterskich i II roku studiów uzupełniających, zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych wyniosła 6758⁴. Jednakże tylko część z tych osób włączono do populacji badawczej ze względu

³Drugi etap badań zostanie zrealizowany w 2011 r.

⁴Wg listy Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS).

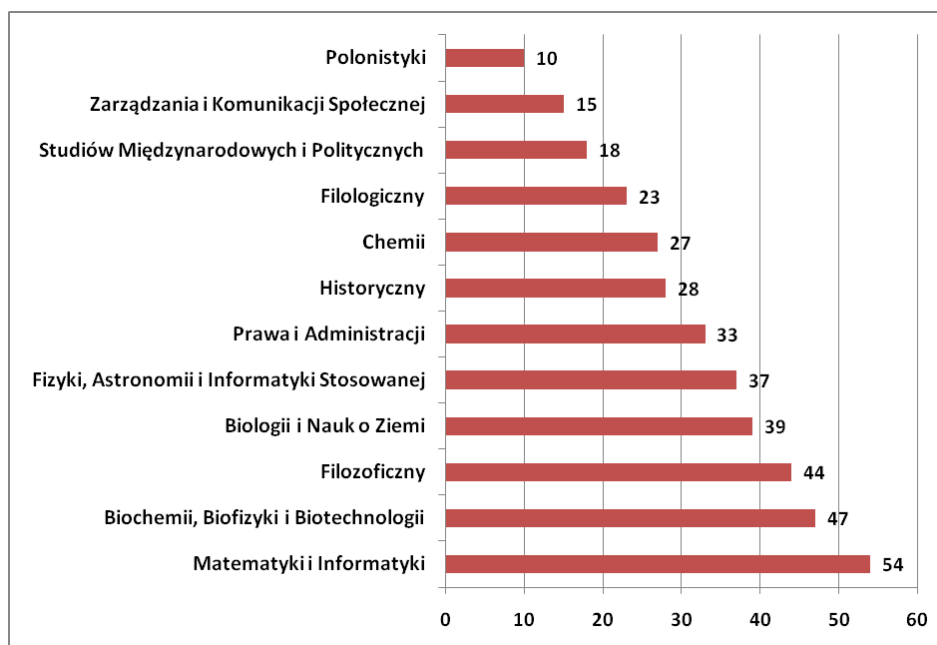
na przepisy obowiązującego wówczas regulaminu studiów⁵. Przyczyniły się one do podzielenia potencjalnej grupy absolwentów na dwie części: osoby broniące pracę magisterską w ciągu 6 miesięcy od zakończenia zajęć oraz broniące się w ciągu kolejnych 6 miesięcy po tym terminie. Liczba osób, które przystąpiły do egzaminu magisterskiego do dnia 15 lutego 2009 r. wyniosła 4732⁶. Zebranie wszystkich danych kontaktowych osób, będących jednostkami populacji docelowej nie było jednak możliwe ze względu na konieczność spełnienia wymogu formalno-prawnego, wynikającego z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych⁷. Zgodnie z nią, osoby biorące udział w badaniu powinny wyrazić zgodę na gromadzenie, wykorzystanie i przetwarzanie ich danych osobowych. W tym celu przygotowano formularz, umożliwiający złożenie stosownego oświadczenia przez studentów przystępujących do egzaminu magisterskiego. Formularz ten był rozdawany i zbierany przez pracowników sekretariatów lub dziekanatów. Został on również zamieszczony na stronach internetowych poszczególnych wydziałów oraz na stronie Biura Karier. W następstwie tych czynności udało się zebrać 2985 wypełnionych formularzy. Formularze w liczbie 2393 zawierały zgodę na udział w badaniu, co stanowi 51% ogólnej liczby osób, które obroniły pracę magisterską do 15 lutego 2009 r., natomiast 592 osoby (12%) odmówiły udziału lub niejednoznacznie określiły swe stanowisko. Wśród osób deklarujących zgodę na udział w badaniu znalazły się i te, które w formularzu nie podały danych kontaktowych, podały je błędnie lub odmówiły wzięcia udziału dopiero po wysłaniu ankiety. W ostateczności, liczba osób do których została wysłana ankieta wyniosła 2344, co stanowi 49% populacji.

Wykres 1 ilustruje stosunek liczby przebadanych osób z poszczególnych wydziałów do liczby absolwentów. Zauważalne różnice pomiędzy wydziałami mogą być uwarunkowane wieloma czynnikami, chociażby sprawnością pracowników dziekanatów i sekretariatów w zbieraniu formularzy czy chęcią absolwentów do wzięcia udziału w badaniu.

⁵Zgodnie z regulaminem studiów, obowiązującym do 30 września 2009 r., rozdz. IV, par. 18, pkt 1: „Student zobowiązany jest złożyć pracę dyplomową nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia zakończenia zajęć w ostatnim roku akademickim w ramach toku studiów” i par. 18, pkt 3: „Na wniosek studenta, który uzyskał absolutorium, kierownik podstawowej jednostki organizacyjnej może przedłużyć okres, o którym mowa w ust. 1 i 2 o kolejne 6 miesięcy, w szczególności jeżeli jego niedotrzymanie wynika z przyczyn losowych, jest wynikiem długotrwałej choroby lub też związane jest z urodzeniem i wychowywaniem dziecka”.

⁶Wg listy Uniwersyteckiego Systemu Obsługi Studiów (USOS).

⁷Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. 1997 r., nr 133, poz. 833 z późniejszymi zmianami, art. 23 ust. 1 pkt 1 i ust. 2).

Wykres 1. Stosunek osób biorących udział w badaniu do absolwentów rocznika 2007/2008 w rozbięciu na poszczególne wydziały (w %).

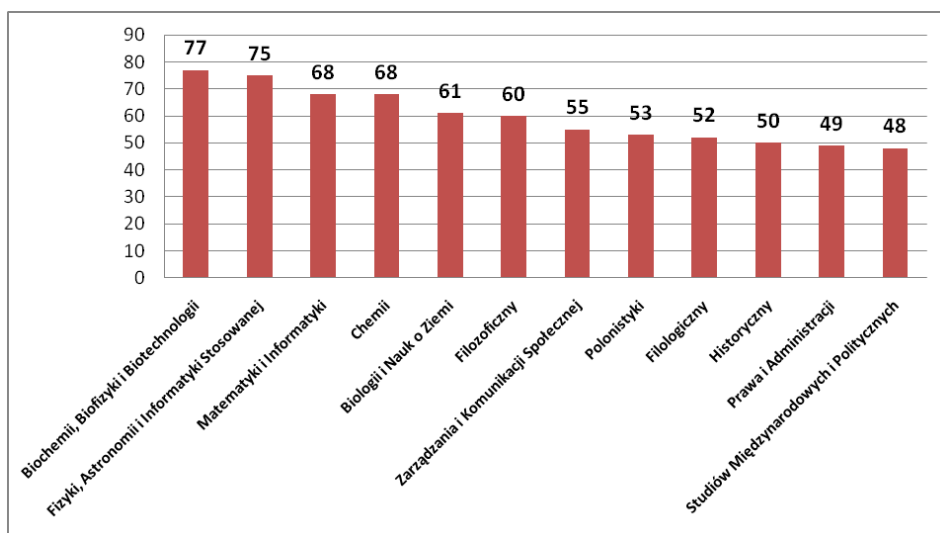
Metoda zbierania danych, monitorowanie zwrotów

Przeprowadzone zostało ilościowe badanie sondażowe CAWI, w którym indywidualizowany link do ankiety był wysyłany drogą elektroniczną w oparciu o wcześniej przygotowaną listę adresów e-mailowych. Ankieta zawierała czterdzieści jeden pytań, w zdecydowanej większości zamkniętych. Pierwsze dziesięć pytań odnosiło się do wszystkich ankietowanych, a następne dzieliły respondentów na cztery podstawowe grupy ze względu na sytuację zawodową:

1. pracujący,
2. pracujący, kontynuujący naukę,
3. niepracujący, kontynuujący naukę,
4. niepracujący, niekontynuujący nauki.

W zależności od zwrotów, podejmowano maksymalnie dwie kolejne wysyłki linku do ankiety. W przypadku dalszego nieuzyskania odpowiedzi kontaktowano się z respondentem telefonicznie, ponownie prosząc o wzięcie

udziału w badaniu. Wszystkie te działania spowodowały, iż uzyskano wysoki poziom zwrotów (59%)⁸. Wykres 2 przedstawia poziom zwrotów w rozbiciu na poszczególne wydziały.

Wykres 2. Poziom zwrotów w rozbiciu na poszczególne wydziały (w %).

Przegląd najważniejszych wyników⁹

Profil respondentów

1. Zdecydowaną większość badanych absolwentów stanowią kobiety (71%)¹⁰.
2. Dominują osoby stanu wolnego (62%).
3. Ponad połowa (55%) mieszka w wielkim mieście¹¹.

⁸W artykule tym przez poziom zwrotów rozumie się iloraz liczby wypełnionych ankiet do ilości osób, do których były wysłane linki do ankiety.

⁹Ze względu na ograniczoną objętość artykułu, większość wyników dotyczy absolwentów rocznika 2007/2008 ogółem, a jedynie niektóre zostały przedstawione z uwzględnieniem podziału na poszczególne wydziały Uniwersytetu Jagiellońskiego.

¹⁰W roku akademickim 2007/2008 na Uniwersytecie Jagiellońskim odsetek studiujących kobiet wyniósł 68% (bez cudzoziemców).

¹¹W badaniu przyjęto: wielkie miasto – powyżej 500 000 mieszkańców, duże miasto – powyżej 100 000 do 500 000, średnie miasto – powyżej 50 000 do 100 000, małe miasto – poniżej 50 000, wieś.

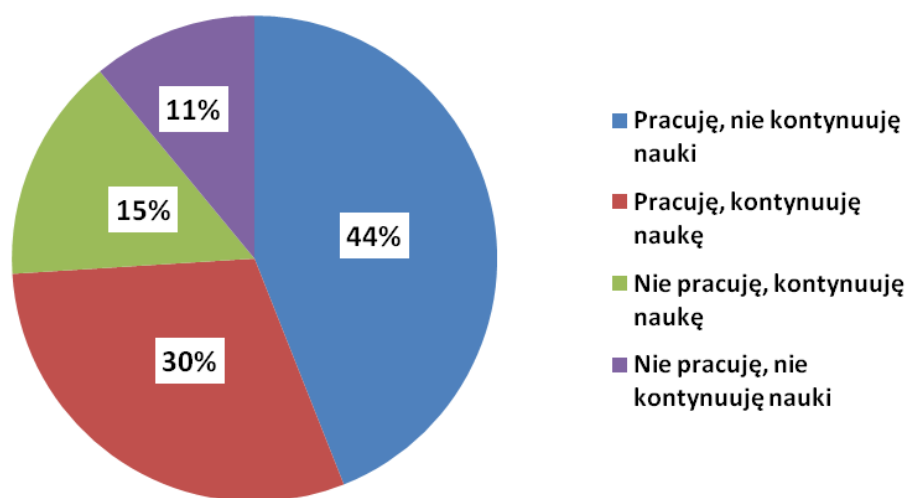
4. Przeważająca większość ukończyła liceum ogólnokształcące (90%).
5. Wśród rodziców respondentów największy odsetek stanowią osoby z wyższym wykształceniem (odpowiednio: 38% i 41%). Liczba osób legitymujących się średnim wykształceniem (zawodowym lub ogólnokształcącym) jest zbliżona w grupie ojców (32%) oraz matek (35%).
6. Najwięcej ankietowanych pochodziło z wydziałów: Filozoficznego (20%), Prawa i Administracji (18%), a następnie Biologii i Nauk o Ziemi oraz Filologicznego (po 11%), a najmniej z: Polonistyki, Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej oraz Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii (po 3%).
7. Ponad 90% respondentów uzyskało co najmniej dobrą ocenę na dyplomie ukończenia studiów, w tym prawie połowa (45%) – ocenę bardzo dobrą lub bardzo dobrą z wyróżnieniem.
8. Blisko połowa badanych (49%) deklaruje, że otrzymywała stypendium naukowe, a 17% podejmowało studia za granicą.

Losy zawodowe respondentów

W zależności od sytuacji zawodowej respondenta¹², ankietowanym zadawano pytania w różnych blokach tematycznych. Osoby pracujące (zarówno wykonujące pracę najemną, jak i prowadzące działalność gospodarczą) pytano między innymi o: sposób poszukiwania i znalezienia pracy, długość okresu poszukiwania, zgodność wykonywanej pracy z wykształceniem, stanowisko, zarobki, formę zatrudnienia oraz satysfakcję z pracy. Osobom kontynuującym naukę zadano pytania dotyczące formy i przyczyn jej kontynuacji. Niepracujących poproszono o podanie przyczyn pozostawania bez pracy, a także określenie aktualnych planów zawodowych.

Wykres 3 ilustruje sytuację zawodową absolwentów. Najliczniejszą grupę stanowią osoby pracujące (44%), następną – pracujące i kontynuujące naukę (30%); 15% absolwentów kontynuuje naukę i nie pracuje, zaś 11% to respondenci niepracujący i niekontynuujący nauki. Wynika z tego, że blisko trzy czwarte badanych to osoby pracujące. Ze względu na odmienną i różnorodność poszczególnych wydziałów, interesujące było również ustalenie sytuacji zawodowej ich absolwentów. Największy odsetek osób pracujących znalazł się na wydziałach: Matematyki i Informatyki (84%), Filozoficznym (82%), Prawa i Administracji oraz Zarządzania i Komunikacji Społecznej (po 80%).

¹²Patrz: strona 318 niniejszego artykułu.

Wykres 3. Sytuacja zawodowa absolwentów.

Wśród absolwentów pracujących wyróżniono grupę osób zatrudnionych (tj. wykonujących pracę najemną) oraz grupę osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Nie zaskakuje, że zdecydowana większość to osoby wykonujące pracę najemną (90%). Własną działalność gospodarczą prowadzi 10% respondentów, w tym 4% łączy pracę najemną z pracą na własny rachunek. Wyniki ogólnopolskiego badania studentów i absolwentów pokazują, że własną działalność gospodarczą prowadziło lub prowadzi jedynie 6% osób (Deloitte 2010), a zatem można stwierdzić, że absolwenci UJ częściej decydują się na założenie własnej działalności gospodarczej. Warto podkreślić, że wśród osób zatrudnionych (wykonujących pracę najemną) 11% deklaruje, że posiada dodatkowe zatrudnienie.

Absolwenci zatrudnieni (wykonujący pracę najemną)

1. 42% respondentów kontynuuje pracę podjętą na studiach.
2. Spośród absolwentów którzy znaleźli pracę po studiach, 36% zostało zatrudnionych w okresie trzech miesięcy po egzaminie magisterskim.
3. W opinii 64% ankietowanych zdobyte wykształcenie miało wpływ na

zatrudnienie, przy czym według 40% był to jeden z wymogów formalnych przyjęcia do pracy.

4. Najczęstsze sposoby znalezienia pracy to: przeglądanie ofert internetowych (27%), nawiązanie bezpośredniego kontaktu z firmą (25%) oraz pomoc znajomych lub rodziny (24%).
5. 80% respondentów zatrudnionych jest na umowę o pracę (w tym 39% na czas nieokreślony, 32% na czas określony, 5% na okres próbny, a 4% na zastępstwo). Pozostali pracują w ramach innych umów (umowa zlecenie, umowa o dzieło i inne). Jedynie 1% twierdzi, że pracuje bez umowy.
6. Zdecydowana większość absolwentów (82%) zatrudniona jest na pełnym etacie.
7. 55% badanych pracuje w sektorze prywatnym. Porównując ten wynik do danych ogólnopolskich, można stwierdzić, że absolwenci UJ rzadziej podejmują pracę w sektorze prywatnym niż ogół pracujących Polaków (GUS 2008).
8. Najwięcej osób (61%) pracuje w małej firmie i średniej firmie¹³. Wynika to zapewne z faktu, że przedsiębiorstwa należące do sektora MŚP stanowią ponad 90% wszystkich przedsiębiorstw zarejestrowanych w Polsce (Żołnierski 2008).
9. Respondenci zatrudnieni są najczęściej w takich branżach jak: Edukacja/Szkolenia (17%), Administracja Publiczna i Łączność/Telekomunikacja/IT (po 9%), a także Finanse/Bankowość/Doradztwo i Wymiar Sprawiedliwości/Usługi Prawne (po 8%).
10. 63% zatrudnionych deklaruje, że nie zarabia więcej niż 2300 zł brutto. Odnosząc te dane do średniej pensji krajowej brutto, która w I kwartale 2009 r. wyniosła około 3200 zł, można stwierdzić, że zdecydowana większość respondentów (82%) zarabia poniżej tej kwoty. Powyżej średniej pensji krajowej brutto zarabia 18% ankietowanych, w tym połowa ponad 4200 zł.
11. Zadowolenie z obecnie wykonywanej pracy deklaruje 72% osób. Najczęściej wymieniane powody zadowolenia to: dobra atmosfera w miejscu pracy (80%), możliwość rozwoju zawodowego (71%); fakt, że praca

¹³W badaniu przyjęto: mała firma – zatrudniająca do 50 pracowników, średnia – powyżej 50 do 250, duża – powyżej 250 do 1000, bardzo duża – powyżej 1000.

jest interesująca (70%) oraz możliwość pogodzenia życia zawodowego z osobistym (62%). Z kolei jako powody niezadowolenia najczęściej wskazywano: brak możliwości rozwoju zawodowego (70%); fakt, że praca jest mało interesująca (66%), źle wynagradzana (65%) oraz nie daje możliwości awansu (59%)¹⁴.

Absolwenci prowadzący własną działalność gospodarczą

1. 42% respondentów prowadzących działalność gospodarczą deklaruje, że założyło ją jeszcze w trakcie studiów, 39% – po ich ukończeniu, a 19% – po ukończeniu studiów i krótkim okresie zatrudnienia.
2. Wśród najważniejszych przyczyn podjęcia działalności gospodarczej najczęściej wymieniano: chęć bycia niezależnym (42%) oraz perspektywę wyższych zarobków (18%). Warto zwrócić uwagę, że 14% ankietowanych wskazało, iż powodem założenia własnej firmy były trudności w znalezieniu odpowiedniej pracy.
3. 46% ankietowanych prowadzi działalność zgodną z ukończonym kierunkiem studiów.
4. Blisko 80% osób założyło działalność gospodarczą samodzielnie, a jedna piąta – przystąpiła do już istniejącej firmy.
5. Z różnych form dofinansowania przy zakładaniu lub prowadzeniu działalności gospodarczej skorzystało 20% respondentów.
6. Absolwenci prowadzący własne firmy najczęściej działają w następujących branżach: Edukacja/Szkolenia (13%), Handel oraz Media/Sztuka/Kultura/Rozrywka (po 11%), Ochrona Zdrowia (9%).
7. 89% badanych przedsiębiorców zatrudnia do 5 osób (w tym 28% stanowią osoby pracujące na własny rachunek).
8. Ponad połowa (56%) ankietowanych nie zarabia więcej niż 2300 zł brutto. Zarobki około trzech czwartych respondentów kształtują się poniżej średniej pensji krajowej. Powyżej średniej pensji krajowej zarabia 22% ankietowanych, w tym 12% więcej niż 4200 zł brutto. Nasuwa się tutaj wniosek, że stosunkowo niskie zarobki w grupie absolwentów posiadających własną firmę uwarunkowane mogą być krótkim

¹⁴Podane wartości procentowe nie sumują się do 100, ponieważ były to pytania wielokrotnego wyboru.

okresem jej działalności. Odnosząc dane o dochodach do grupy osób zatrudnionych można stwierdzić, że osoby prowadzące działalność gospodarczą zarabiają podobnie.

9. Większość osób jest zadowolona z prowadzonej działalności gospodarczej (68%). Najczęściej wymieniane powody zadowolenia były następujące: możliwość pogodzenia życia zawodowego z życiem osobistym oraz fakt, że praca jest interesująca (po 84%); następnie – poczucie niezależności zawodowej (73%), dobre zarobki i dobra atmosfera w miejscu pracy (po 60%). Z kolei jako powody niezadowolenia najczęściej wskazywano: schematyczność i mało interesujący charakter pracy (70%) oraz brak poczucia stabilności i małą opłacalność (po 50%)¹⁵.

Absolwenci kontynuujący naukę

Stosunkowo wysoki odsetek osób kontynuujących naukę (45%) może być spowodowany wieloma czynnikami, między innymi specyfiką niektórych kierunków (na przykład koniecznością ukończenia aplikacji po studiach prawniczych w celu uzyskania uprawnień zawodowych), wzrostem liczby miejsc na studiach niestacjonarnych trzeciego stopnia (tj. studiach doktoranckich)¹⁶ czy wdrożeniem koncepcji uczenia się przez całe życie (tzw. *life long learning*), wynikającej z wymagań współczesnego rynku pracy.

1. Respondenci kontynuujący naukę jako kolejny etap kształcenia najczęściej wymieniają studia podyplomowe oraz dodatkowy kierunek (po 29%).
2. Największy odsetek osób kontynuujących naukę znalazł się na Wydziałach: Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii (77%), Prawa i Administracji (59%) oraz Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej (58%).
3. Główne powody kontynuacji nauki były następujące: chęć zdobycia wyższych kwalifikacji (85%) oraz poczucie satysfakcji (77%), a następnie możliwość zdobycia lepszej pracy (59%) i szansa na lepsze zarobki (56%)¹⁷.

¹⁵Podane wartości procentowe nie sumują się do 100, ponieważ były to pytania wielokrotnego wyboru.

¹⁶Na Uniwersytecie Jagiellońskim od 2006 do 2009 r. nastąpił 5% wzrost liczby osób podejmujących studia doktoranckie.

¹⁷Podane wartości procentowe nie sumują się do 100, ponieważ były to pytania wielokrotnego wyboru.

Absolwenci niepracujący i niekontynuujący nauki

Wśród badanych absolwentów 11% stanowią osoby niepodjemujące pracy i zarazem niekontynuujące nauki. Interesujące było ustalenie, czy osoby nieaktywne zawodowo podjęły jakąkolwiek pracę w okresie sześciu miesięcy od ukończenia studiów (tj. do momentu realizacji projektu badawczego). Okazało się, że wśród grupy absolwentów niepracujących, 37% podjęło pracę zaraz po studiach, co de facto obniża odsetek osób nigdy niepracujących.

Najczęściej podawanymi przyczynami pozostawania bez pracy były: brak ofert pracy zgodnych z wykształceniem (81%) oraz brak doświadczenia zawodowego (68%). Natomiast większość ankietowanych nie zgodziła się, że płeć, brak umiejętności w poszukiwaniu pracy czy formalno-prawne warunki pracy (odpowiednio: 76%, 64% i 60%) mają wpływ na pozostawanie bez zatrudnienia¹⁸. Istotną kwestią było również ustalenie aktualnego zajęcia oraz planów zawodowych osób niepracujących. Okazuje się, że badani absolwenci nie pozostają całkowicie bierni, lecz podejmują różnego rodzaju aktywności, takie jak: odbywanie praktyki/stażu (23%) czy działanie w organizacji charytatywnej/pozarządowej (13%). Warto zwrócić uwagę, że wśród niepracujących uwzględniono również osoby zajmujące się wychowywaniem dziecka lub/i prowadzeniem domu (42%).

Ocena kompetencji zdobytych na studiach oraz kompetencji wymaganych przez pracodawcę

Ostatnim problemem badawczym, na jaki chcemy zwrócić uwagę w tym artykule jest ocena kompetencji przez absolwentów. Jak zaznaczono we wstępie, pojęcie kompetencje rozumiane jest jako zbiór wiedzy, umiejętności i postaw.

W kwestionariuszu zawarto pytania dotyczące zarówno oceny kompetencji wyniesionych ze studiów, jak i stopnia, w jakim są one wymagane w obecnie wykonywanej pracy¹⁹. Pierwsze z nich zostało skierowane do wszystkich ankietowanych, natomiast drugie, ze względu na jego treść, tylko do respondentów zatrudnionych.

Z analizy uzyskanych danych wynika, że w ocenie absolwentów studia w bardzo wysokim lub wysokim stopniu wpłynęły na ukształtowanie się

¹⁸Podane wartości procentowe nie sumują się do 100, ponieważ były to pytania wielokrotnego wyboru.

¹⁹W obydwu pytaniach dotyczących kompetencji zastosowano taką samą skalę oraz kafenię odpowiedzi. W celu jednoznacznego zrozumienia kategorii odpowiedzi, każda z wymienionych kompetencji została zdefiniowana.

i rozwój takich kompetencji, jak: umiejętność samokształcenia (80%), samodzielność (74%), skuteczne komunikowanie się (64%), umiejętność analitycznego myślenia (63%) oraz dobra organizacja pracy własnej (61%). Natomiast w stopniu bardzo niskim lub niskim wpłynęły na rozwój: umiejętności posługiwania się językiem obcym (54%), obsługi komputera (46%) czy zdolności zarządzania (37%). Wyniki te są zbieżne z przedstawionymi w raporcie *Studia pod kątem przygotowania do zawodu i wejścia na rynek pracy w opinii studentów ostatniego roku i pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz pracodawców* (Ćwiąkalska, Hojda, Ostrowska-Zakrzewska 2008). W opinii większości zatrudnionych respondentów, wszystkie wymienione w pytaniu kompetencje są wymagane przez pracodawców w stopniu wysokim lub bardzo wysokim, a do najbardziej oczekiwanych należą: skuteczne komunikowanie się (92%), umiejętność rozwiązywania problemów, samodzielność oraz dobra organizacja pracy własnej (po 90% wskazań). Niska ocena studiów w rozwoju niektórych kompetencji przez absolwentów nie dziwi w świetle wyników ogólnopolskich badań, w których zwykle studenci krytycznie oceniają rolę uczelni w przygotowaniu do przyszłych obowiązków zawodowych (Deloitte 2010).

W raporcie z badania powyższa, dwuaspektowa ocena kompetencji została przedstawiona w rozbiciu na poszczególne wydziały, co w przypadku tego zagadnienia było nieodzownym elementem analizy. Ze względu jednak na ograniczoną objętość niniejszego artykułu, problem ten nie może zostać tutaj szerzej omówiony.

Podsumowanie

W artykule tym przedstawiono wybrane wyniki badania „Losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, rocznik 2007/2008”. Obecnie istnieje potrzeba prowadzenia tego typu badań przez wszystkie szkoły wyższe, co spowodowane jest z jednej strony zmieniającymi się wymogami rynku pracy, a z drugiej wzrastającą konkurencją na rynku usług edukacyjnych. Jednakże, do tej pory jedynie nieliczne uczelnie prowadziły lub prowadzą takie badania. Najczęściej realizowane są one w sposób sporadyczny, przez różne jednostki uczelni, niekiedy nawet dotyczą absolwentów tylko jednego kierunku. Natomiast tylko dane zebrane podczas realizacji rzetelnie i systematycznie prowadzonych badań obejmujących absolwentów wszystkich wydziałów uczelni, mogą dostarczyć użytecznej wiedzy, pomagając w ten sposób lepiej zarządzać taką instytucją, jaką jest szkoła wyższa.

Literatura

- ĆWIAKALSKA M., HOJDA P., OSTROWSKA-ZAKRZEWSKA M. (2008), *Studia pod kątem przygotowania do zawodu i wejścia na rynek pracy w opinii studentów ostatniego roku i pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz pracodawców*, Kraków.
- KOSSOWSKA M., SOŁTYSIŃSKA I. (2002), *Szkolenia pracowników a rozwój organizacji*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków.
- ŻOŁNIERSKI A. (RED.) (2009), *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2007-2008*, Wydawnictwo Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa.
- PROGRAM Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego (2004), *Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Kraków.
- PIERWSZE kroki na rynku pracy. Ogólnopolskie badanie studentów i absolwentów (2010), *Raport Deloitte i Katedry Rozwoju Kapitału Ludzkiego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, Warszawa.
- MAŁY Rocznik Statystyczny Polski (2008), *Zakład Wydawnictw Statystycznych, GUS*, Warszawa.

Maria Ćwiąkalska
Paulina Hojda
Mariola Ostrowska-Zakrzewska

**Career History of Jagiellonian University Graduates Illustrated by the
Example of Year 2007/2008 in the Light of Research Run by Research
Team from Career Office of the Jagiellonian University**

Abstract

The aim of this article is to present the most important results of the explorative research "Career History of Jagiellonian University Graduates of Year 2007/2008" realized by the Research Team created by Career Office of the Jagiellonian University. Since year 2007/2008, periodic monitoring of graduates careers has been undertaken systematically, referring in this way to traditions of West European universities, which have been conducting this type of research for years. The first research included graduates of year 2007/2008 from all the faculties of the Jagiellonian University (except for Collegium Medicum) who gave their consent. Quantitative survey CAWI was performed, in which an individual link to the questionnaire was sent via e-mail based on the previously prepared list of e-mail addresses. During implementation of the research a high level of returns was achieved (59

In order to trace the dynamics of changes in career paths of respondents, a panel method was chosen. The respondents were tested twice : 3 months and 3 years after the M.A. exam. The paper presents selected results of the first phase of the research, taking into account the division into 4 groups depending on professional situation of respondents: employed, employed and continuing education, unemployed but continuing education, and unemployed and not continuing education. The article also touches upon the problem of evaluation of competencies learned at university and competencies required by the employer.